

Police and Police Enforcement

Show# 251 | Oct 24th 2020

*** Guest Hosted by Ari Wasserman *** Author of "Making it Work," "Making it ALL Work" (for women) and 10 other Seforim, Maggid Shiur, Yerushalayim

שפת אמת בראשית פרשת נח שנה תרלה

איתא בספרים כי תיבה שניצל בה נח היא כל תיבה ותיבה שבתורה ותפלה ושצריך אדם לבטל עצמו אל התיבה שמוציא בפיו. ובודאי אנשי כנה"ג שתקנו לנו סדר תפלה אף כי פשוט נראה שכל א' יבקש הצריך לו וזה עיקר מצות תפלה. אך כי אותן התיבות והאותיות מסייעין לאדם להתדבק בו ית' וכ' הרב בסידור ע"פ בחרבי ובקשתי ותרגומו בצלותי ובעותי ופי' כי חרבי הוא אותיות ותיבות של התפלה ובקשתי הוא כח האדם שזה מועיל להעלות הדבורים כמו קשת כו'. אבל עיקר התפלה הם האותיות כנ"ל:

Riddle of the week

שו"ת אגרות משה אורח חיים חלק ב סימן מ

אם מותר ליכנס להתפלל בחדר שבבנין ביהכ"נ שמתנהגין שלא כדין, שהוקבע למקום תפלה כדין לאנשים כשרים ד' אלול תשי"ט. מע"כ ידידי הנכבד מו"ה מר דוב יהודה גאלדבוים שליט"א.

בדבר להתפלל בביהכ"נ שעיקרו נעשה שלא כדין שהוא בלא מחיצה בין האנשים לנשים, אך יש באותו הבנין איזה חדר שייחדו עבור אלו שאין רוצים להתפלל שם שיתפללו בחדר ההוא שמתנהגין שם כדין אם רשאים לילך להתפלל שם. הנה באינו מפורסם זה לרבים שיש שם מקום כשר להתפלל אסור זה בברור דאף בע"ז שלא נחשדו ישראל תנן בע"ז דף י"א, לענין לילך בדרך שהולכין בה לע"ז בזמן שהדרך מיוחדת לאותו מקום אסור ופרש"י מפני חשד שנראה כמהלך לעובדה, וכ"ש שבאיסור כזה שיש לחוש לחשד שהאיסור קיל לאינשי וגם מצד שידוע שיש בעוה"ר הרבה שחשודים ע"ז. וכיון שלא ידוע שיש שם גם מקום להתפלל כדין הרי הוא כמיוחדת הכניסה לשם רק למקום שהוא שלא כדין.

ומסתבר שהכא יותר חמור, דהתם פרש"י שאסור מפני חשד ולא כתב מפני מראית עין שיאמרו שמהלך לעובדה אף שלשון זה יותר רגיל בגמ', וצריך לומר שהוא כדבארתי במק"א שהם שני ענינים, דהיכא דאמר

משום מראית עין הוא כדי שלא ילמדו ממנו לזלזל באיסור ההוא, והיכא דאמר מפני החשד הוא באופן שאין לחוש שילמדו ממנו לזלזל באיסורין שמ"מ אסור מפני שאסור לאדם להביא שיחשדוהו אף שלא יבא מזה קלקול לאחרים, והוא נלמד מקרא דוהייתם נקיים מה' ומישראל כדתנן בשקלים פ"ג מ"ב וממצות פאה בשבת דף כ"ג. וסובר רש"י דבאיסור ע"ז אין לחוש שילמדו ממנו בנ"א ח"ו לעבוד ע"ז שישראל מגנים את המשומדים טובא כידוע, ולכן אין לאסור מצד איסור מראית עין שהוא בשביל שלא ילמדו ממנו לזלזל באיסורים אלא פירש שהאיסור הוא מפני החשד שהוא מדין והייתם נקיים ומפאה. אבל הכא שלא חמור לאינשי כ"כ יש לבד איסור החשד גם איסור מראית עין שלא ילמדו ממנו לזלזל באיסור זה.

ואם מפורסם לכל שיש שם גם מקום שמתפללין בו כדין שנמצא שהכניסה לשם הוא דרך שהולכין בה גם למקום אחר, נמי אפשר שנסתלק בזה רק איסור החשד, אבל איסור מראית עין שלא ילמדו ממנו אפשר יש גם בזה משום דכדי שלא יבא לידי מכשול יש לחוש יותר דאפשר שימצאו אנשים שרוצים להקל ויסמכו עליו לומר שהלך לעיקר ביהכ"נ כרוב הנכנסין לשם, ולא ידעין מהא דע"ז רק שאיסור מפני החשד ליכא במקום שהדרך הולך גם למקום אחר ומשמע אף שמקום האחר הוא קטן ממקום הע"ז שסתמא תנן, אבל במקום שיש לאסור גם מצד מראית עין שלא להכשיל אחרים חמור ולא התירו אף כשהמקום האחר הוא בשוה, וכ"ש אם הוא קטן ממקום האסור, וכדבארתי במק"א שיש עוד מה שהחמירו באיסור מראית עין מבחשד לבד וכן מסתבר.

ולכן אף ששמע שספק באיסור מראית עין הוא להקל, אבל בזה שנוטה יותר לצד האיסור יש לאסור. **ואף אם היה ספק השקול שהיה לן להקל מצד הדין**, יש לאסור בזה שנפרצו בזה הרבה אנשים בעוה"ר כדי שילמדו ממנו אדרבה חומר האיסור.

וכל זה הוא אף כשהמקום שמתפללין בו כדין אינו שייך להבע"ב של עיקר בנין ביהכ"נ זה אלא לבע"ב אחרים. אבל אם הוא שייך לאותן הבע"ב של ביהכ"נ האסור רק שמאיזה טעם עשו מקום קטן בעד אלו שלא ירצו להתפלל שם אסור בכל אופן, שהוא כמסייע ידי עוברי עבירה שמחזיקין ידיהם בזה, וגם יש להם הכנסה מזה. ואולי אם לא היה להם מקום עבור אנשים הכשרים לא היו בונין כלל את ביהכ"נ שלהם שהרי היו צריכים לגרש משם את כל אנשים הכשרים שהיה גנאי להם והיו מוכרחין לעשות ביהכ"נ כדין, ומצד זה שנתרצו אנשים הכשרים במקום הקטן שנתנו להם להתפלל, יכלו לבנות ביהכ"נ האסור, ונמצא שהיה זה סיוע גדול לעיקר בנין האסור. ולכן אף שכבר נעשה זה ובמה שילך עוד אחד להתפלל לא יהיה שוב סיוע אסור כיון שעצם הדבר היה אסור, והוי זה כדאיתא במדרש ליסטים שכמותך כבשוה שמשבח ר' יהודה לטעם זה ואמר שהתינוקת נצחתו. אבל אין צורך לזה דודאי איכא סיוע להם בכל אחד שבא להתפלל לשם, ואף אם לא יהיה להם הכנסה ממנו איכא בזה חזוק למה שעשו, שאף בדברים בעלמא אסור לחזק ידי עוברי עבירה כדאיתא במס' שביעית בב' מקומות ובגיטין דף ס"א, ופי' בגמ' שם דף ס"ב דהוא לומר אחזוקי בעלמא שאסור, וכ"ש בזה שהוא במעשה. ולכן אין ליכנס להתפלל לשם בכל אופן.

Selected audio from our listeners

Comments on the Show

Comments on the show 1 *click here*

Comments on the show 2 *click here*

Comments on the show 3 *click here*

Comments on the show 4 *click here*

Comments on the show 5 *click here*

Comments on the show 6 *click here*

Answers to the Questions

Answers to the Question 1 *click here*

Answers to the Question 2 *click here*

Answers to the Question 3 *click here*

Answers to the Question 4 *click here*

Answers to the Question 5 *click here*

Answers to the Question 6 *click here*

Answers to the Question 7 *click here*

Answers to the Question 8 *click here*

Answers to the Question 9 *click here*

Selected emails from our listeners

Answers to the Questions

For Maaras Ayin the Rem"a Yoreh Deah Siman Pey Zayin Sif Gimmel (87:3) says if serving almond milk with meat should put almonds with the milk so people will realize that not real milk with the meat. Wearing a shirt that says I survived Covid19 would achieve a similar result for someone not wearing a mask.

Yosef Gindoff

Dear Reb Ari

Thank you for another wonderful program.

In answer to the riddle:

Shulchan Oruch YD 66:9 says that fish blood is kosher but there is a problem of Maris Ayin if it is in a cup. Therefore you need to put scales in or next to the cup to make it obvious that it is kosher.

See also YD Rama 87:3 regarding almond milk. If you have it with meat you need to have almonds near the milk to make it noticeable that it's Pareve.

Kol tov.

Levi Silman

Comments on the Show

Your excellent and heartfelt explanation of the need to make a Kiddush Hashem during the corona epidemic was greatly appreciated. I would just like to add two personal experiences that came to my mind during your show.

I was a ten year old , at Camp Deal, the summer camp of the Rabbi Jacob Joseph School and we left camp to go to visit the town of Deal and view the Atlantic Ocean. Before we left camp and a few times during the trip the counselors told us the following. “ We are going to be among gentiles and non-religious Jews who do not often see yeshiva boys. We must be very careful to make a good impression, behave properly and make a Kiddish Hashem.”

Fifteen years later, I began work as an Auditor for the New York State Comptroller’s Office. The Director told us, “We are auditors and are going to review the activities of other State agencies and report any deficiencies found. We must be very careful to appear to be perfect which includes never coming late or leaving early.” There was one frum auditor who was very bright but always came late. They fired him. I was disturbed when I heard he was fired but then I remembered the Director’s comment that we must always make a good impression and swallowed my anger.

Many gentiles and non-religious Jews do not see the many attributes of the frum community. Wearing a mask to show that we also follow their guidelines is important to many of them and our compliance results in a Kiddush Hashem.

Raphael Z. Grossman

Shalom U'Vracha.

I just saw this recent New York Times article and thought it would interest you. It is about a global wig shortage because of the pandemic (and some political factors) and the article says 80% of hair for wigs and extensions comes from the temples in India

<https://www.nytimes.com/2020/09/24/style/wigs-coronavirus.html>

Kol Tuv

Rafi Goldmeier

Rabbi Yitzchok Breitowitz

תלמוד בבלי מסכת בבא קמא דף נא עמוד א

בית הסקילה היה גבוה שתי קומות, ותני עלה: וקומה שלו הרי כאן שלש; ואי סלקא דעתך יש חבטה בפחות מי', למה לי כולי האי? ולטעמך, נעביד עשרה! אלא כר"נ, דאמר ר"נ אמר רבה בר אבוא, אמר קרא: ואהבת לרעך כמוך, ברור לו מיתה יפה.

משנה מסכת אבות פרק ג משנה ב

רבי חנינא סגן הכהנים אומר הוי מתפלל בשלומה של מלכות שאלמלא מוראה איש את רעהו חיים בלעו.

משנה מסכת עוקצין פרק ג משנה יב

אמר ר' יהושע בן לוי עתיד הקדוש ב"ה להנחיל לכל צדיק וצדיק שלש מאות ועשרה עולמות שנאמ' (משלי ח) להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא אמר רבי שמעון בן חלפתא לא מצא הקדוש ב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום שנאמר (תהלים כ"ט) ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום:

<https://www.theyeshivaworld.com/news/general/1910305/powerful-op-ed-by-shlomo-yehuda-rechnitz-calls-out-tischler-as-rodef-slams-protests-in-boro-park.html>

רמ"א חושן משפט סימן שפח סעיף יב

מי שעוסק בזיופים וכדומה, ויש לחוש שיזיק רבים, מתרין בו שלא יעשה, ואם אינו משגיח, יכולין למסרו ולומר שאין אחר מתעסק בו אלא זה לבד.

רמ"א חושן משפט הלכות חובל בחבירו סימן תכה סעיף א

מי שמסכן רבים כגון שעוסק בזיופים במקום שהמלכיות מקפידות, דינו כרודף ומותר למסרו למלכות (נימוקי מהר"מ מריזבורג), כמו שנתבאר לעיל סימן שפ"ח סי"ב.

Rabbi Mayer Twersky

Too see Rabbi Twersky's remarks regarding the protests [click here](#)

משך חכמה ויקרא פרשת בחקותי פרק כו פסוק מד

ואף גם זאת בהיותם בארץ איביהם לא מאסתיים ולא געלתיים לכלתם להפר בריתי אתם כי אני ה' א - לקיהם. הענין הוא, שנתבונן קצת בדרכי ההשגחה העליונה קצת מה שיוכל להבין. וזה, כי כאשר גזרה החכמה העליונה אשר ישראל יתנוודדו בארצות, שנים רבות מאוד מאוד, עד זמן אשר חקקה המטרה הא - לקית, אשר לבא לפומא לא גליא, חשבה אופנים ותחבולות אשר ישראל יתקיימו לגוי ולא יתבוללו בעמים. והעירה על זה גדולי האומה לעשות בזה גדרים סייגים, אשר האומה תתקיים בשאון גלי הים ולא תטבע במצולות הסער השוטף ברוח אמיץ וכביר. והנה הראשון המורה דרך ומלמד ראשי האומה הוא אבינו הזקן יעקב, אשר ראה את אשר יקרה אותנו באחרית הימים, חשב אשר אם יהיה שבעים איש בגוי חזק ואמיץ כמצרים מלפנים, הלא יתבוללו ויתבטלו אחד ברבבות רבה. חשב תחבולה ועצה, אשר בניו יהיו מצויינים שם בבגדיהם ובשמותם. ולכן היו ישראל לגוי בפני עצמו. ואם היה יעקב, אבי כל שבטי ישראל, קבור שם, הלא היו מתיאשים מארץ כנען והיו משתקעים במצרים ומחשיבים אותה לארץ מולדתם, והיה בטל יעוד האלקי עליהם, כי לא יהיה זרע אברהם רק חלק אחד מעם מצרים. לכן צוה בכל עוז לקבור אותו בארץ כנען (בראשית מז, כט - לא), וידעו כי אבות האומה ויחוסה הוא בארץ כנען [שכאשר ידעו מעלתו, היו משתוקקים לקבורו וחשבוהו כאשר הוא למזבח, כמו שאמרו מה מזבח מכפר וכו'. ועיין במדרש שלא יעשו אותו עבודה זרה, יעויין שם].

ובזה נקבע בנפש בניו קישור טבעי להשתוקק אל ארץ אבותיהם ולחשוב עצמם כגרים. וזה (דברים כו, ה) "ויגר שם" - מלמד שלא ירד יעקב אבינו להשתקע אלא לגור שם (ספרי שם). פירוש, מלמד לדורות בכל גלות וגלות ההנהגה, שידעו שלא ירדו להשתקע רק לגור עד בוא קץ הימין, **ויהיו נחשבים בעיני עצמם לא כאזרחים**. וכן צוה יוסף (בראשית נ, כה) "פקד יפקד (א - להים אתכם, והעליתם את עצמותי מזה)". וכן כל השבטים, שבזה הניחו שורש גדול בלבב ישראל. ולכן (שמות א, יב) "ויקוצו מפני בני ישראל" - שהיו נחשבים בעיניהם כקוצים (סוטה יא, א) - שכמו שהקוץ אינו נסבך ועושה שרשים בשאר נטעים ואילנות, כן היו נחשבים ישראל, שלא דימו את עצמם למצרים והיו נפרדים בתכונותיהם ובהרגשתם, עד כי היו בעיני המצרי כקוץ. ומזה למדו גדולי האומה - ובראשם עזרא ואנשי כנסת הגדולה - שגדרו וסייגו האומה ב"ח דבר, להיבדל מן הגויים בכל דרכיהם, שידעו ישראל כי הוא אכסנאי וגר בארץ נכריה, והוא כשתילי זיתים שאינו מתערב עם הרכבה אחרת. ולכן אמרו בירושלמי שאפילו אליהו אינו יכול לבטל. פירוש, כל זמן שלא בא הגואל ויפסק שעבוד מלכות, אפילו בא המבשר ואמר כי תיכף יבא, לא יבטלו, שהם הם הדברים המקיימים להאומה בגולה, ומזכירים אותו שהוא ישראל והוא בארץ לא לו.

והנה מעת היות ישראל בגויים, ברבות השנים, אשר לא האמינו כל יושבי תבל כי יתקיימו באופן נפלא אשר לא ישער מחשבת אדם משכיל, היודע קורות הימים והמצולות אשר שטפו באלפי שנים על עם המעט והרפה כח וחדל אונים [אשר זה לבד גם כן מופת נפלא וגדול על קיום האומה למטרה נשגבה א - לקית, אשר נתנבאו עליה

הקדמונים]. הנה דרך ההשגחה כי ינחו משך שנים קרוב למאה או מאתיים. ואחר זה יקום רוח סערה, ויפוץ המון גליו, וכלה יבלה יהרוס ישטוף לא יחמול, עד כי נפזרים בדודים, ירוצו יברחו למקום רחוק, ושם יתאחדו, יהיו לגוי, יוגדל תורתם, חכמתם יעשו חיל, עד כי ישכח היותו גר בארץ נכריה, יחשוב כי זה מקום מחצבתו, בל יצפה לישועת ה' הרוחניות בזמן המיועד. שם יבא רוח סערה עוד יותר חזק, יזכיר אותו בקול סואן ברעש - "יהודי אתה ומי שמך לאיש, לך לך אל ארץ אשר לא ידעת!"

ככה יחליף מצב הישראלי וקיומו בעמים, כאשר עין המשכיל יראה בספר דברי הימים. וזה לשתי סיבות: לקיום הדת האמיתי וטהרתו, ולקיום האומה. כי כאשר ינח ישראל בעמים יפריח ויגדל תורתו ופולפולו, ובניו יעשו חיל, יתגדרו נגד אבותיהם, כי ככה חפץ האדם אשר האחרון יחדש יוסיף אומץ מה שהיה נעלם מדור הישן. וזה בחכמות האנושיות, אשר מקורן מחצבת שכל האנושי והנסיון, בזה יתגדרו האחרונים יוסיפו אומץ, כאשר עינינו רואות בכל דור. לא כן הדת הא - לוקי הניתן מן השמים, ומקורו לא על ארץ חוצב. הלא אם היה בארץ ישראל מלפנים, הלא היה להם להתגדר בתיקון האומה כל אחד לפי דורו - בית דין הגדול היה יכול לבטל את דברי בית דין הקודם. ומה שנדרש ב - י"ג מידות, אף בית דין קטן היה יכול להראות אופן הישר בעיניהם. וראה ביום הכיפורים לענין שעורים מה שאמרו, שבדיני נפשות הוא כל אחד כפי הסכם חכמי דורו איזה שעור קצוב, יעויין שם. ומלבד זה היה תמיד הפועה א - לקית רוחנית, מלבד מקדש ראשון, ששרה עליהם הרוח, והיו נביאים ובני נביאים, ואסיפת בעלי חכמה והטהרה המוכשרים לזה, כאשר כתב הרמב"ם בהלכות יסודי התורה, והיה אורים ותומים. אף במקדש שני אמרו ששם שואבים רוח הקודש, והיה גלוי אור א - לקי תמיד חופף, אשר לא ידעו הדור מלפנים. ומהנהגה של האומה בעינים הזמניים, כאשר היה המשפט מסור להם לדון להוראת שעה, שהשעה היה צריכה לכך.

לא כן בגולה, שנתמעט הקיבוץ והאסיפה בלימוד התורה, שמטעם זה אין רשות לשום בית דין לחדש דבר, כמו שכתב הרמב"ם בהקדמתו לספר משנה תורה, ואין שום חוזה ונביא, ומחיצה של ברזל מפסקת בין ישראל לאביהם שבשמים. כך היה דרכה של האומה, שכאשר יכנסו לארץ נכריה, יהיו אינם בני תורה, כאשר נדלדלו מן הצרות והגזירות והגירוש, ואח"כ יתעורר בהם רוח א - לקי השואף במ להשיבם למקור חוצבו מחצבת קדשם, ילמדו, ירביצו תורה, יעשו נפלאות, עד כי יעמוד קרן התורה על רומו ושיאו. הלא אין ביד הדור להוסיף מה, להתגדר נגד אבותם! מה יעשה חפץ האדם העשוי להתגדר ולחדש? יבקר ברעיון כוזב את אשר הנחילו אבותינו, ישער חדשות בשכוח מה היה לאומתו בהתנדודו בים התלאות, ויהיה מה. עוד מעט ישוב לאמר "שקר נחלו אבותינו", והישראלי בכלל ישכח מחצבתו ויחשב לאזרח רענן. יעזוב לימודי דתו, ללמוד לשונות לא לו, יליף מקלקלתא ולא יליף מתקנא, יחשוב כי ברלין היא ירושלים, וכמקולקלים שבהם עשיתם כמתוקנים לא עשיתם. "ואל תשמח ישראל אל גיל כעמים" (הושע ט, א).

אז יבוא רוח סועה וסער, יעקור אותו מגזעו יניחלו לגוי מרחוק אשר לא למד לשונו, ידע כי הוא גר, לשונו שפת קדשנו, ולשונות זרים כלבוש יחלוף, ומחצבתו הוא גזע ישראל, ותנחומיו ניחומי נביאי ה', אשר ניבאו על גזע ישי באחרית הימים. ובטלטולו ישכח תורתו, עומקה ופולפולה, ושם ינח מעט, יתעורר ברגש קודש, ובניו יוסיפו אומץ,

ובחוריו יעשו חיל בתורת ה', יתגדרו לפשט תורה בזה הגבול, אשר כבר נשכחה, ובזה יתקיים ויחזק אומץ. כה דרך ישראל מיום היותו מתנווד - פוק חזי אמירות דברים בספר אור זרוע סוף הלכות תפילה בתשובה מר"א מביהם ז"ל מעמד האומה בארצות פר"א, יעויין שם!

וזה "לא מאסתי" - מיאוס הוא על שפלות האומה בתורה והשכלה הרוחנית המופעת מתורתנו הכתובה והמסורה. "לא געלתי" - הוא על גיעול ופליטה ממקום למקום. "לכלותם" - הוא על הגלות שזה גיעול וכליון חרוץ להאומה. "להפר בריתי אתם" - הוא על שכחות התורה. רק "כי אני ה' א - לקיכם", רצונו לומר, שהגיעול והמיאוס הוא סיבה שאני ה' א - לקיהם. אבל לא מיאוס וגיעול מוחלטת "לכלותם ולהפר בריתי אתם" חלילה. שעל ידי זה יתגדל שמו ויתקיים גוי זרע אברהם, זרע אמונים, ראוי ועומד לקבל המטרה האלקית, אשר יקרא ה' לנו באחרית הימים בהיות ישראל גוי אחד בארץ, והיה ה' אחד ושמו אחד. ויש לנו בזה דברים רבים ואכמ"ל.

וזה לדעתי ביאור הגמרא ריש פסחים: וכאור בוקר בעולם הזה יזרח שמש לצדיקים לעתיד לבא, אשר רש"י ור"ת נדחקו בה. ולפי זה כך פירושה, דכמו דאילת השחר שהוא קופץ כאיל, ומרגע לרגע יפול אור יותר בהיר ויש הוספה בהאור, כן יזרח שמש לצדיקים לעתיד לבא. שזריחת השמש בעולם הזה על אופן אחד, מה שאין כן לעתיד לבא יהיה תמיד הופעה חדשה והשגות גדולות מרגע לרגע, במה שידעון מה שלא ידעו בידיעת השי"ת. ויתוסף להם הוספה והארה בכבודו יתברך מעת לעת, וכמו שאמר (תהלים פד, ח) "ילכו מחיל אל חיל", שלא יהיה לתלמיד חכם מנוחה בעולם הבא, כך שיהיו רצים בהשגה ובהארת אור א - לקי בלי הפסק. ובזה הפרט יהיה כאור בוקר, שהדמיון הוא בהוספת האור ומרוצתו המתגדלת מרגע לרגע ואינו עומד על תכונה אחת. בינה זה!

תלמוד בבלי מסכת יומא דף פו עמוד א

כדתניא, ואהבת את ה' אלהיך - שיהא שם שמים מתאהב על ידך, שיהא קורא ושונה ומשמש תלמידי חכמים, ויהא משאו ומתנו בנחת עם הבריות, מה הבריות אומרות עליו - אשרי אביו שלמדו תורה, אשרי רבו שלמדו תורה. אוי להם לבריות שלא למדו תורה, פלוני שלמדו תורה - ראו כמה נאים דרכיו, כמה מתוקנים מעשיו, עליו הכתוב אומר ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר. אבל מי שקורא ושונה ומשמש תלמידי חכמים ואין משאו ומתנו באמונה, ואין דבורו בנחת עם הבריות, מה הבריות אומרות עליו - אוי לו לפלוני שלמד תורה, אוי לו לאביו שלמדו תורה, אוי לו לרבו שלמדו תורה, פלוני שלמד תורה - ראו כמה מקולקלין מעשיו וכמה מכוערין דרכיו! ועליו הכתוב אומר באמר להם עם ה' אלה ומארצו יצאו.

Rabbi Moshe Hauer

רמ"א חושן משפט הלכות גזילה סימן שסט סעיף יא

וליכא בזה משום דינא דמלכותא (ב"י בסימן כ"ו בשם תשובת הרשב"א), דלא אמרינן דינא דמלכותא אלא בדבר שיש בו הנאה למלך או שהוא לתקנת בני המדינה.

בית יוסף חושן משפט סימן שסט [ב]

וכן עיקר דדינא דמלכותא דינא אבל גזלנותא דמלכותא לאו דינא והרי הוא גזל גמור.